1938 ий
12
НОЯБРЬ
№ 9º (483)
Акше 5 ыр.

9-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Октябрьский социалистический революцийын XXI идалыкше кечын Йошкар-Олаште „Юбилейный площадьыште" шемер-шамычын кугу митингышт лийын.
Снимкыште: (шолаште) Юбилейный площадьыште митинг. Митингым Марийский АССР Верховный Совет президиумын Председательже Кавалеров йолташ саламла.
Фото Чуршуковын.

Районный конференцийлан виян ямдылалташ

Первичный комсомольский организацийлаште отчетво-выборный погыны маш-шамычым эртарымаш мучашыш шуэш. Районный комсомольский конференций-шамычат койын лишемыт. Косолоп, Пектубай да Юрин районлаште 25 ноябрьыште конференций лийшаш. Кызыт райком-шамыч ончылно шогышо главный задаче—районный конференцийлан виян ямдылалташ. Но ятыр райком шамыч да нунын секретарьышт конференцийын кугу политический значенийжым умлен огытыл. Санденак нуно конференцийлан алят ямдылалташ тӱҥалын огытыл. Южо секретарь-шамыч конференцийын рольжым отчетым ыштымаште да райкомын у составшым сайлымаште веле ужыт, а конференций марте могай пашам ыштышаш верген нуно огытат шонalте. Шервур, Параньга, Куженер, Оршанке районлаште комсомольский организацийын начар кушмыжымат тидын дене гына умландараш лиеш. Теве Шервур райком бюро комсомолыш пуртымашым шкеак тормозитла. 5 ноябрьыште райком бюрошто комсомолыш пуртымо нерген 6 заявленийым гына ончены́т, а 80 заявлений ятыр кече годсек ончалтде кия. Райкомол секретарь Петров йолташ комсомольский организаций укеан колхозлаште политико - воспитательный пашам виянгдыме верген нем сай мероприятийым ыштен ыле. Но тиде мероприятий пеш начар шукталтеш, райком могырым колыш лушкыдо. Таче кече мартен 7 колхозышто гына первичный организацийым угыч почмо.

Параньга райкомол вимолан йӧрдымӧ политэкзаменым эртарымыж дене организаций кушшашым чараклен шога.

Конференцийлан ямдылалтме жапыште у руководящий активым туныктымаштат, активный комсомолец-шамычым ВКП(б) радымыш пураш ямдылымаштат, пропагандистский пашаштат вашталтыш огеш кой.

Конференций марте жап пеш шагал кодын. Райком-шамыч шке пашаштым вож гычак перестроитлашышт кӱлеш. Нунылан умлашышт кӱлеш: комсомольский организацийым куштымаш, у руководящий активым туныктымаш, шке радамым калык тушман-шамыч деч эрыктымаш, активный, честный комсомолец - шамычым большевистский партий радамыш рекомендоватлымаш, комсомолец-шамыч ден молодежь коклаште пропагандистский пашам саемдымаш—мемнан главный пашана лийын шогат.

Комсомольский организаций-шамычым вуйлатымашке, шуко вере, у ен-шамыч толыныт. Тыгак конференцийыштат первой гана участвоватлыше делегат-шамыч шукын лийыт. Конференций политический да практический школ лийшаш. Садлан райкомын отчетшо кугу значенян. Кажне райком секретарь шке отчетыштыжо сай паша опытым обобщатлаш, комсомольский пашаште улшо главный ситыдымаш-шамычым да нунын причиныштым тӱжвак луктышыже кӱлеш. Тыгай отчет веле районный конференцийын кӱкшӱ идейно-политический уровеньжым обеспечитлен кертеш.

СОЦИАЛИЗМ ЭЛЫН КУГУ КУАТШЫМ ОНЧЫКТЫШО ПАРАД

Йошкар площадь пайремла сылнештаралтын.

Кремль пырдыж воктенсе трибунлаште—элын знатный енже-шамыч да зарубежный делегаций-шамыч.

Лач 10 шагатыште мавзолейын шола крылошкыжо Сталин, Молотов, Каганович, Калинин, Андреев, Микоян, Ежов, Димитров, Берия, Булганин йолташ-шамыч кӱзат. Площадь мучко сово кырымаш кӱдырта. Чыланат Сталин йолташ, велыш ончат.

Кремльын Спаский капкаже гыч Оборово Калык Комиссар Советский Союз Маршал Ворошилов йолташ лектеш. Парад командующий Советский Союз Маршал Буденный йолташын рапортшым привиматлымек, Калык Комиссар войскам ончен савырна, нунын дене здоровитла да нуным чапле идалык дене поздравлятла.

Войскам ончен савырнымек Ворошилов йолташ мавзолей трибуныш кӱза. ВКП(б) Центральный Комитетын да СССР Правительствын кӱштымыж почеш тудо Йошкар площадьыште лийше-шамычым саламла да Кугу Октябрьский социалистический революцийын XXI идалыкше дене поздравлятла.

Кунам Ворошилов йолташ, шке мутшым кошартен, „Виян лийже мемнан Сталин!" манын провозглашата—шуко тӱжем йӱк куанен „Ура" кычкыра. Куатлын „Интернационал" йонгалтеш. Орудийный салют кӱдырта.

Советский калыкын вооруженный вий парадше тӱҥалеш. Парадым Оборово Калык Комиссариат Центральный Управлений-шамычын командный ден начальствующий составын сводный полкшо да Пашазе-Кресаньык Йошкар Армий Военный академий-шамычын слушательышт почыт. Краснознаменный Балтика моряк-шамыч, стрелковый часть-шамыч каят, мавзолей лишыч куаныме, куатле „Ура!" дене Сталиным да тудын соратникше-шамычым саламлат.

Конный артиллерий почеш площадьыш кавалерий лектеш, у боевой техника дене оснащатлыме знаменитый тачанка шамыч, куштылго орудий дене вооружатлыме моторизированный пехотан частьше-шамыч грузовик дене кудал эртат. Тӱрлӧ видан да калибран артиллерий пытыдымын эрта.

Йошкар Армийын парадшым броне—танковый часть - шамыч кошартат. Тиддеч вара ик мыняр минут гыч Военно-Воздушный вийын парадше тӱҥалын. Парадыште 360 самолет участвоватлен.

Мланде ӱмбалне да южышто лийше пайрем парад Кугу Октябрьский социалистический революцийын сеҥымашыже-шамычым, большевик - шамыч партий йыр, калык-шамыч вождь Сталин йолташ йыр сплотитлалтше советский калыкын пиалан илышыжым ӱшанлын аралыше Йошкар Армийын шалаташ лийдыме вийжым пеш чаплын ончыктыш.

ОКТЯБРЬ ПАЙРЕМ ЙОШКАР-ОЛАШТЕ

5 ноябрьыште Маргостеатреш Кугу Октябрьский социалистический революцийын XXI-ше идалыкше лӱмеш партийный ден общественный организаций дене пырля Йошкар-Ола Горсоветын торжественный пленумжо лийын.

Пленум рӱжге совым кырен Сталин, Молотов, Жданов, Каганович, Андреев, Ворошилов, Калинин, Ежов, Хозе Диас, Тельман, Долорес Ибаррури йолташ-шамычым почетный президиумыш единодушно сайла.

Пленумышто Кугу Октябрьский социалистический революцийын XXI-ше идалыкше нерген доклад дене Марийский АССР Совнарком председатель Абрамов йолташ выступатлен.

Пленум пеш кугу вӧлталмаш дене кугу, мудрый вождь Сталин йолташлан да тудын ӱшанле соратникышт Молотов ден Калинин йолташ-шамычлан саламлымашым колтен.

7 ноябрьыште Йошкар-Олан юбилейный площадешыже Йошкар-Оласе да Йошкар Ола районысо шемер шамычын кугу митингше лийын.

Кугу Октябрьский социалистический революцийын XXI идалыкше лӱмеш митингым ВКП(б) Обком секретарь Архипов йолташ почо.

ВКП(б) Обком, МАССР Вреховный Совет Президиум да МАССР Совнарком-шамыч лӱм дене митингыш погынышо-шамычым РСФСР Верховный Совет Президиум Председательын заместительже да МАССР Верховный Совет Президиумын председательже Кавалеров йолташ саламлыш.

Тылеч вара оласе шемер-шамыч лӱм дене Забродин йолташ, Оласе комсомольский организаций лӱм дене Меркулов йолташ выступатлышт.

Митинг пеш чот сово кырымаш дене Сталин йолташлан письмам колтыш. Тиддеч вара парад лие.

193

ВЛКСМ-ын XX ийже лӱмеш ВЛКСМ ЦК-ын актив дене пырля 1938 ий 29 октябрьыште Кугу театреш лийше торжественный Пленумышто

А. А. ЖДАНОВ йолташын ойлымыжо

Йолташ-шамыч, разрешитлыза мланем Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Центральный Комитет ден ССР Союз Калык Комиссар-шамыч Советын поручитлымышт почеш Ленинский Комсомоллан тудын XX ияш юбилейже кечыште пламенный большевистский саламым каласаш. (Сово кырымаш).

Комсомоллан шкенжын XX ияш юбилейжым мо дене палемдаш уло. Тидын нерген комсомолын тиде ийлаште эртыме чапле корнышо ойла. Тидын нерген социалистический строительствын чыла областьыштыже, утларакшым пытартыш ийлаште, калык озанлыкын социалистический реконструкцийжым завершитлыме ийлаште, кок сталинский пятилетка ийлаште, Комсомолын кугу сеҥымашыже-шамыч ойлат.

Тиде, йолташ-шамыч, случайно огыл.

Социализмын сеҥымашыже-шамыч, социалистический экономикам пеҥгыдемдымаш, у производственный отношений-шамычын, социализм отношений-шамычын кушмышт шке почешышт еҥ-шамычын психологийышт вашталтмым конденыт, шке почешышт культурын кушмашыжым, калык массыште талант-шамычын ингунам колдымын кушмыштым конденыт. Мемнан элыште социалистический производственный отношений-шамычын сеҥымашышт да нунын умбакыже развиватлалтмышт да пеҥгыдеммышт, мыняр умбакырак, тунарак утларак социализм элысе граждан-шамыч илышын материальный ден культурный уровеньже эре утларак да утларак кӱсын вӧлталтмым обуславливатлаш тӱҥалыт.

Комсомолын опытыштыжо еҥ-шамычым тиде пужен ыштымаш поснак пале, поснак шижалтеш. Тудо советский молодежь кокла очыч ончыл еҥ-шамычын кушмышт гай фактыште койын шога. Тыгай еҥ-шамыч шот кажне кечын шукемеш.

Тиде у советский еҥын кушмашыже, тудо социализмын сеҥымашыжым знаменоватла да ончыкыжым адакат кугу возможностьым шке кӧргыштыжӧ кийыкта. Паша производительность шотышто культура, наука, искусство шотышто, творческий илышын чыла шотыштыжат тудын могай результатым пуэн кертмыжым эрыкан советский еҥ ончыктенат. Мемнан советский молодежь мыняр умбакырак, тунар утларак тудо пашазе ден кресаньык-шамыч социалистический государствысе гражданинын могай лийшашыже у да у образец-шамычым пуаш тӱҥалеш, мемнан элыште паша героизмым шукемдаш тӱҥалеш. (Сово кырымаш).

Ленинский комсомолышто 5 миллион утла еҥ уло. Нунын кокла гыч чыланак огыл кугу герой улыт, шукын „изи" еҥ-шамычат улыт, нуно таче огыл гын, эрла герой лийын кертыт. Тыге, йолташ-шамыч, разрешитлыза комсомолын кугу геройжо-шамычым веле огыл, но тудын массыжымат, тудын „изи" еҥже-шамычат саламлаш, вет нунат мемнан социалистический революцийлан кӱлешан пашам, пӱтынь элын палыме лӱман герой-шамычын ыштымышт семынак, ыштат. (Рӱжге сово кырымаш).

Йолташ-шамыч, комсомолын вий ден пеҥгыдылык источникше мемнан большевистский партийын, Ленин - Сталин партийын вуйлатымыже ыле, уло да лиеш.

Большевик-шамыч партий молодежь коммунистический движенийын истокшо вочтен, комсомолын шӱпкаже вочтен шоген. Комсомолым организоватлыме шотышто пашазе-кресаньык молодежын коммунистический просвещенийже шотышто Владимир Ильич пашам ыштен. Сталин йолташ пашам ыштен да ышта. (Рӱжге сово кырымаш).

Комсомолын историйже социалистический революцийын историйже дене мемнан большевистский партийын историйже дене ойраш лийдымын кылдалтын.

Партий гражданский сар ийлаште молодежым Советский властьын тушманже-шамыч ваштареш кучедалмашке нӧлтен. Тудо молодежым гражданский сар пытыме деч вара калык озанлыкым восстановитлымашке мобилизоватлен. Мемнан партий молодежым калык озанлыкын социалистический реконструкцийже верч, эл индустриализаций ден коллективизаций верч кучедалмашке нӧлтен.

Партий молодежым большевизмым овладеватлымашке, Маркс-Энгельс - Ленин- Сталин учений-ым овладеватлымашке, айдеме тукымын поген чумырымо знаний-шамычым чыла суммажым освоитлымашке ӱжын да нӧлтен. Партий комсомолым коммунизм духеш воспитыватлен, тудым революционный кучедалмашын законжо-шамычлан туныктен. Партий комсомолым калыкын тушманже-шамычым пытарымашке нӧлтен.

Партий комсомоллан кӱкшӧ качествым—лӱддымашым, отвагам, мужеством, настойчивостьым, большевистский принципиальностьым—привыватлен.

Теве молан комсомол шке пашаштыже кугу сеҥымаш-шамычыш шуын. (Рӱжге сово кырымаш).

Мемнан партийын молодежь дек тыршымашыже да вниманийже—тиде паша случайный огыл. Мемнан партий коммунистический общестым ыштымаште молодежын рольжым эреак кӱкшын аклен да акла.

Молодежышто партий пашаеҥ-шамычын кугурак поколений алмашташ толшо шкенжын самырык резервшым ужеш.

Мемнан молодежь кидыште ончычылык. Тудо, молодежь, коммунистический общестым ыштымаште решающий рольым налаш тӱҥалеш.

Теве молан большевистский партий да Советский власть молодежлан совершенствованийын чыла возможностьшым, тудын талантше развиватлалташлан чыла возможностьым, политический, общественный, озанлык ден культурный илыш ден пашашке шупшылалташ чыла возможностьым пуат.

Мемнан молодежлан пашалан права, образованийлан права, культурно канашлан права обеспечитлалтын.

Мемнан молодежлан чыла высший учебный заведенийын омсашт почмо, культурын чыла сеҥен налмыжым да ончык каймыжым тунемаш да освоиватлаш возможность пуалтын.

Партий комсомолым шкенжын ӱшанле помощникшылан да боевой резервшылан шотла, тужеч тудо социалистический строительствын чыла участкыжлан активный преданный борец-шамычым налеш (Рӱжге сово кырымаш).

Молодежь мемнан дене—пеш кугу вий. Тудо калык озанлыкын чыла отраслььштыже кугу удельный висам иметла. Молодежын сеҥымашыже-шамыч дене да тудын ударный, стахановский пашаже дене у техникам освоитлымаш, мемнан элын центр гыч тӱҥалын торасе окраинже - шамыч марте улшо чыла поянлыкым освоитлымаш кылдалтын.

Молодежын сеҥымашыже-шамыч дене ял озанлык коллективизаций шотышто мемнан сеҥымаш да ончык каймашна кылдалтын.

Ял озанлык техникам—тракторым, комбайн-шамычым да моло сложный ял озанлык машина-шамычым освоитлыме пашаште комсомолын рольжо пале.

Культурный фронтым нӧлтымаште, советский искусствышто, наукаште, литературышто молодежь поснак кугу рольым налын шога.

Кушкын шогышо тукымым тунныктымо да воспитатлыме почетный долг пӱтынек гаяк, калык учитель-шамыч армий гоч, молодежь ден комсомол кидыште.

Шкенжын естественный, ийгот положенийже почеш молодежь мемнан родинан оборонышто—мемнан армийыште, мемнан флотышто, мемнан авиацийыште поснак кугу рольым налын шога.

Комсомолын эртыме корнышым савырнен ончалме годым, комсомолын сеҥымашыже-шамыч кеч кугу улмо коеш. Но мый тыште тиде сеҥымаш-шамычын ӱмыл могырыштымат каласышаш улам. Пашаште кугу ситыдымаш-шамыч огыт лий ыле гын да молодежын идейно воспитатлыме пашаште, комсомолышто тушман элемент-шамычым разоблачитлыме да нунын деч комсомолым эрыктыме пашаште, руководящий пашам комсомольский пашаеҥ-шамычын у кадрым выдвигатлыме пашаште ВЛКСМ Центральный Комитетын пытартыш жапыште ыштыме серьезный йоҥылышыжо - шамыч огыт лий ыле гын, нине сеҥымаш-шамыч ятыр утларак лийыт ыле, нуно утларак значительный да всесторонний лийыт ыле.

ВЛКСМ Центральный Комитетын пашаштыже тиде ситыдымаш-шамыч шке сеҥымаш - шамычым известный утыж дене аклымаш дене кылдалтыныт. Сталин йолташ мемнан чыланамат, тиде шотыштак комсомолымат, нойыде туныкта: сеҥымаш-шамычын шкеныштын вес могырышт уло, сеҥымаш-шамычым утыж дене аклымаш шке почешыже зазнайство ден самовосхищенийым конда, шкеныштын шефыштлан преданный еҥ-шамыч могыр гич моктымаш условийыште, саламлымашым, пожелавийым, рапортым да молым чарныде налын шогымо условийыште, руководитель-шамычын южгунамже мера чувствышт йомеш, нуно ситыдымашым ужаш чарнат, нуно мемнан сеҥымаш-шамычын акыштым правильно умылаш, окружающий дек айыкын относитлаш чарнат.

Вигак каласаш кӱлеш, партийын да комсомолын тушманышт комсомолысо южо пашаеҥ-шамычын тӱрлӧ лесть ден моктымашке падкий улмышт дене пеш виян пайдаланеныт. Тушман-шамыч тидын дене комсомольский кадр-шамычын бдительностьыштым волташлан да шкеныштын гнусный, подрывной, вредительский пашаштым наказатлалтде ышташлан пайдаланеныт.

Комсомолышто тушман пашам приемын посна спецификаже шотышто гын, ончыкташ кӱлеш: калыкын тушманже-шамыч комсомолын ик эн утларак лушкыдо верым кычал муыныт—юам, тудым „частный пашалан" увертареныт. Нуно моральный разложений дене,—пьянка, собутыльничество, „приятельский" отношений дене,—комсомолын кадрже-шамычым локтылаш тӧченыт. Тидым чылажымат тушман-шамыч ходышко колтен, комсомолец-шамычым морально разлагатлашлан, нуным политическиям разложитлашлан, нунын моральный устойчивостьыштым кӱрлын, нунын политический устойчивостьыштымат кӱрлашлан колтеныт ыле. Самокритикан ситыдымыже годым, вуйлатымаште коллективностьын ситыдымыже годым, шуко комсомольский руководитель-шамычын моктанаш да шкем куандараш наклонный улмышт годым тушман пашан тыгай методшо комсомоллан кугу эҥгекым ыштен. Мый вигак каласышаш улам: тиде тушман пашан последствийже комсомолын але тичмашынак огыл пытаралтын.

Комсомолын XX ийжым пайремлымаш. (Умбакыже 3-шо страницаште).

ВЛКСМ-ын XX ийже лӱмеш ВЛКСМ ЦК-ын актив дене пырля 1938 ий 29 октябрьыште Кугу театреш лийше торжественный Пленумышто

А. А. ЖДАНОВ йолташын ойлымыжо

лымаш эртыме корным аклаш веле огыл, но очередной задача-шамычым палемдаш да тиде задача-шамычым успешно шукташлан мом ышташ да тӧрлаташ кӱлмым ончалаш правам пуа да мемнам обязыватла.

Комсомол чапле историйым веле огыл, но адакат утларак чапле ончыкылыкым иметла. Тыште мемнан кокла гыч иктынат ӧрмашыже уке. Но ончыко кугу сеҥымаш-шамыч дене да кугу энергий дене каяшлан, комсомоллан мо мешайымым да тудын ончык кайшашыжлан мо тормозитлымым раш ужаш кӱлеш.

Йолташ-шамыч, комсомолышто, утларакшым ВЛКСМ Центральный Комитетын руководящий пашаеҥже-шамыч коклаште, беспечность ден самоуспокоенность элемент-шамычын улмыштлан лийын комсомол член-шамычын идейный просвещенийышт эҥгекыш верештын, кадр-шамычын идейный ден политический кушмашышт эҥгекыш верештын. Упущенныйым наверстатлаш кӱлеш. Мемнан партийын Центральный Комитетше ӱшана: комсомолец-шамыч пӱтынь массын, чыла комсомольский организаций-шамычын полшымышт дене комсомолын пашажым адакат утларак кӱкшӧ ступеньыш нӧлталашлан тиде йоҥылыш ден ситыдымаш-шамыч тӧрлаталтыт, энергично да решительно тӧрлаталтыт. (Сово кырымаш).

Мый комсомольский массын идейный, политический просвещенийже вопрос-шамычеш шогалнем. Комсомолышто политический просвещений дене паша ятыр неблагополучно шога, — тиде факт. Тыште але пеш шуко шумиха, шуко показноят, келге огылат уло. Тиде жапыштак, йолташ-шамыч, теорийын значенийжым аклыдымаш да мемнан кадр-шамычын теоретически почеш кодмашышт кушко шуктымым ынде кажныжат ужеш.

Партий ден комсомолын задачышт тыште: кажне комсомолец гыч политический ден практический вопрослаште разбиратлен моштышо идейно закаленный боецым воспитатлаш.

Комсомолын обязанностьшо тыште: комсомол ончылан Владимир Ильич Ленинын шындыме центральный задачыже — коммунизмлан тунемаш!—тиде задача илышыш пурталтше, марксизм-ленинизм учений кажне активный комсомолецын достоянийже лийже. Комсомол радамыште теорий дек тамым ылыжташ кӱлеш.

Те мемнан социалистический государствын ончыкылык руководительже улыда, а тендан кокла гыч ужашыже государственный пашан тӱрлӧ участкыжын руководительже кызытат улеш. Государственный, озанлык, кооперативный да моло пашан тӱрлӧ постлаштыже улшо руководящий комсомольский кадр-шамыч шот кажне кечын кушкаш тӱҥалеш. Тиде комсомолым, да эн ончычак тудын кадрже-шамычым марксистско-ленинский теорийым овладеватлымашке кӱлеш семын пижаш обязыватла.

Мемнан советский государство озанлык ден культурын чыла отраслыжым, тиде шотыштак ял озанлыкымат виктарен колта. Марксистско-ленинский теорий дене, вес семынже общественный развитий закон-шамычым, пашазе движений закон-шамычым, социалистический революций закон-шамычым шинчымаш дене да революционный практический пашалан теорий дене пайдаланаш моштымаш дене владетлыде тыгай государствым вуйлаташ ок лий.

Вет руководитлаш, мемнам Сталин йолташын туныктымыжо семын, тиде лиеш, йыр мо ышталтмым ужаш веле огыл мошташ, событий-шамычым регистрироватлаш мошташ веле огыл, но ончылгоч ужаш мошташ, вес семынже событий-шамычым нунын кызытсе состоянийыштышт веле огыл ужаш мошташ, но нунын развитийыштым ончылгоч ужаш, нунын кушко кушмыштым умылен мошташ.

Развитий закон-шамычым шинчыде ончылгоч ужаш ок лий. Практика теорий дене ок освещалт гын, тудо сокыр лиеш. Теорийым мондымаш да тудын дек пренебрежений могай осал последствийыш шукта,—тидын нерген мемнан кучедалмаш ден пашанан пӱтынь опытышт ойла. Кадр-шамычын, политикыште шагалрак калитлалтше да теорий шотышто невежественный, известный ужашыже тушман элемент-шамыч дене буксирыш налалтынит да фашистский разведка-шамычын да нунын троцкистско-бухаринский ден буржуазно-националистический агентурыштын добычашт лийын.

Тиде урокым мланна нигунамат мондыман огыл. Тужеч чыла кӱлешан вывод ышталтман.

Комсомольский кадр-шамычын идейный закалкышт, теоретический тапталтмышт нунылан коммунистический просвещений шотышто да пашазе, колхозник, советский интеллигенцийын самырык тукымжым воспитатлыме шотышто комсомолын чыла практический задачыже-шамычым успешно разрешитлашышт йӧным пуа.

ВКП(б) ЦК-ын февральско-мартовский Пленумыштыжо Сталин йолташ ойлен: мемнан кадр-шамыч элым вуйлатыме вопрос-шамычым серьезный йоҥылыш-шамыч деч посна разрешитлен кертше тичмашын шушо ленинец-марксист лийыт манын нуным идеологически ямдылен да политически калитлен моштена ыле гын, то ме тидын дене мемнан чыла задачынан 9/10 ужашыжым разрешитлена ыле. Теве молан—большевизмым овладеватлаш—лозунгым лозунг гыч действительностьыш савырышаш улына. Тиде—комсомолец-шамычын жизненный да первой черетан задачышт. Тушман-шамыч шкеныштын сетьышкышт южо кадр-шамычым, тиде шотыштак комсомольскийымат, лач нине кадр-шамычын теоретически да политически почеш кодмыштлан лийын, шупшын пуртен кертыныт.

Мемнан еҥ-шамыч чыланак огыл шке акыштым шинчат да эреак огыл нуно тушман-шамычын чын акыштым шинчат. Марксизм-ленинизмын лийын шогымо гай, ончыл революционный теорийым овладеватлымаш мемнан практика-шамычлан шалаташ лийдыме вийым да шкеныштын пашаштышт ӱшанымашым пуа. Большевизмым овладеватлымаш мемнан кадр-шамычлан нуным историйын могай вышкыш шогалтымыжым умылашышт полша. Нуно советский гражданинын, советский пашаеҥын пеш кугу достоинство ден честьшым умылат да пален налыт. Нуно шке акыштым да мемнан тушман-шамычын чын акыштым шинчаш тӱҥалыт, чыла тиде фашистско-белогвардейский мразь,—вет тудо советский комсомолецын подметкыжымат ок шого, манын умылат! (Сово кырымаш).

Йолташ-шамыч, тиде шотышто мемнан кадр-шамычлан аклаш лийдыме полышым пеш чапле книга пуа,—мый „Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историйын Краткий курсшым" ончыктынем. Тиде пеш чапле книгаште марксистско-ленинский учениян тӱҥ положенийже-шамычым иктыш ушымо да моткоч раш изложитлыме. „ВКП(б) Историйын Краткий курсшо" марксизм-ленинизм шотышто тӱҥ шинчымаш-шамычын настоящий энциклопедийже лийын шога.

Партий Центральный Комитет да лично Сталин йолташ партийын, комсомолын кидыштышт, шемер-шамычын кидыштышт, мемнан кадр-шамычын идейный вооруженийыштлан полшашлан, большевизмын тиде у куатле идейный орудийжым пуэныт.

„ВКП(б) Историйын Краткий курсшо" кажне партиец ден комсомолецлан настольный книга лийман.

Мланна теорий дек комсомолец-шамычын тамыштым ылыжтыман, кажне комсомолецлан теорий—наживной паша манын умылтарыман. Мемнан дене шукынжо теорий деч лӱдыт. Тиде теве мо дене кылдалтын: мемнан шуко пропагандист-шамыч буквоедство дене начетничество дене страдатленыт, теорийым илыш дене кылдее огыл, тудым, отвлеченный, кукшо материй семын, преподаватленыт. Тидын годымак, йолташ-шамыч, теорийым овладеватлымын нелылыкше тичмашын сеҥаш лийме нелылык улеш. Сталин йолташ мемнам эре туныкта,—да тиде мемнан тӱҥ правилына лийман,—теорийым овладеватлаш неле огыл, шындыме цельыш шуашлан желаний, настойчивость да пеҥгыдылык гына лийже—да теорий тендан кидыштыда.

Большевикын, большевичкан, комсомолецын, комсомолкан, нуно тидым кӱлеш семын ыштынешт гын, овладеватлен кертдыме знаний уке.

Комсомолышто пропаганда ден идейный воспитаний але марте правильно огыл организоватлыме ыльыч. Качествылан эҥгекым ыштен кружок-шамычын количествылан ставка ышталтын. Большевик-шамыч тошто поколенийын опытешыже шукертак терген налме политико воспитательный пашан тӱҥ методшо нерген,—индивидуальный политический самообразований метод нерген монден, кружковой паша дене чыламат авалташ тыршеныт. Еҥ-шамычынам шке вийлан, теорийым кружок-шамыч деч ӧрдыштӧ, самостоятельно тунемаш лиймылан ӱшаныштым пытареныт. Пеш шуко кружок-шамыч чӱчкыдынжӧ марксизм-ленинизмын тӱҥ положенийже-шамычым вульгаризироватлаш да опошлятлаш, тидын дене шкеныштын слушатель-шамычыштым путайкалаш кертше, шагал ямдылалтше пропагандист кадр-шамыч дене темыныт.

Пропаганда шотышто комсомоллан пеш серьезный поворотым ыштыман, ставкым качествылан, комсомолец-шамычын книга дене пашам индивидуально ыштымыштлан, пропаганда пашаште печатьым кумдан кучылтмылан шындыман. Химий дене, высший математика дене, биологий дене да моло наука-шамыч дене овладеватлымыже семынак, марксизм-ленинизм учений денат кружок деч ӧрдыштӧ овладеватлен кертшашлан кажне комсомолецын ӱшанымыжым восстановитлаш кӱлеш. Идейный воспитанийын главный методшо семын комсомолец-шамычын марксистско-ленинский книга дене пашам самостоятельно ыштымышт методым восстановитлен, кружок-шамыч шотым кӱчыкемдаш кӱлеш. Партий ден комсомол марксизм-ленинизмым тунемше комсомолец-шамычлан полшаш квалифицированный консультаций дене, марксистско-ленинский литературым издаватлыме дене, тунемме процессыште лекше вопрос-шамычлан вашмут дене, лекций-шамыч да моло дене толыт.

Кажне активистлан марксизм-ленинизмын основаже-шамычым самостоятельно овладеватлаш лиймылан ӱшанымашым пуаш кӱлеш да тунам комсомолын идейный воспитаний пашаже ончыко писын кая.

Йолташ-шамыч, комсомольский кадр-шамычым теоретически ден политически таптыме задача-шамычлан лийын, мый комсомольский интеллигенцийын рольжо нерген икмыняр мутым каласынем.

Комсомольский кадр-шамыч мемнан советский интеллигенцийын пеш важный ужашыже лийын шогат. Советский интеллигенцийын пеш кугу армийжым партийный, государственный, профсоюзный, комсомольский аппаратын кадрже-шамыч, мемнан армий ден флотын кадрышт, мемнан учреждений-ласе служащий-шамыч, учительство, врач-шамыч, агроном-шамыч, торговый ден кооперативный пашаеҥ-шамыч, тугак тиде пашалан учебный заведенийлаште ямдылыме кадр-шамыч мемнан тунемше молодежь составлятлат. Тиде йӧршеш у интеллигенций, тудын гай тӱняян ик элыштыжат уке. Тиде—теҥгече пашазе ден кресаньык-шамыч да командный постыш выдвигатлалтше пашазе ден кресаньык-шамычын эргышт. Шкенан интеллигенций деч посна ме государствым успешно управлятлен огына керт. Тудын гоч пашазе класс шкенжын внутренний ден внешний политикажым виктара.

Сулыкым шылташ нимолан, комсомолышто (да комсомолышто веле огыл) интеллигенций ӱмбак тошто антиленинский, вожге йоҥылыш ончымаш кумдан шарлен ыле. Тиде ончымаш служащий-шамычым, тунемше-шамычым презрительно третироватлымаште, кокымшо сорт еҥ-шамычлан шотлен, интеллигенций коклаште идейно-политический пашам аклыдымаште койын: тиде, пуйто, заводской горнилам эртыдыме, кидыштышт вӱд отызадыме еҥ-шамыч улыт. Еҥыш лекше, предприятий директор але инженер лийше теҥ-

(Мучашыже 4-ше страницаште)

А. А. ЖДАНОВ ЙОЛТАШЫН ОЙЛЫМЫЖО

МУЧАШ

гечсе стахановецым пашазе-шамыч деч „торлышо“ еҥлан шотлен третироватлаш тӱҥалыт. Высший учебный заведенийлаште мемнан пашазе ден кресаньык-шамычын эргышт тунемыт гынат, вузовец-шамычым третитоватлат.

Интеллигенций дек тиде дикий, вигак хулиганский да советский государствылан лӱдыкшӧ отношенийым вожге пытараш кӱлеш.

Советский интеллигенцийым марксизм-ленинизм шинчымаш дене вооружитлаш кӱлеш. Тиде условий деч посна практический деятельностьым сознательно виктарен колташ ок лий. Кӧ шке пашажым социалистический строительствын общий задачыже шамыч дене кылден ок мошто,—тудо пашам кушко наҥгайшашым шинчен ок керт, пашам сокырын ышта.

Теве молан комсоллан шке вниманийжым советский интеллигенций дек савыралаш кӱлеш. Тиде комсомоллан пашазе ден кресаньык молодежь дек вниманийым луштарыман манме ок лий. Но тиде лиеш: комсомоллан советский интеллигенций, служащий ден тунемше молодежь коклаште идейно-политический ден организационный пашам шарыман, тидын денже але марте тудо моткоч ситыдымын заниматлен.

Мемнан развитий перспективын ончымашыже гыч интеллигенций верген ойлаш гын, то мемнан задача тыште: чыла пашазе ден кресаньыкым образованныйым ышташ. Изиш ий-шамыч эртат да семилетвий образований калыкын всеобщий достояныйже лиеш.

Социализм элыште шинчымаш, образований кӱкшӱн аклалтман.

Тыгеже, комсомолын пашаштыже первой плавыш комсомольский кадр-шамычын идейный ден политический закалкышт вопрос-шамыч лектыт. Большевизмым овладеватлымаш техникам овладеватлыме задачам, тиде мартесе деч, адакат успешнырак решатлаш йӧным пуа. Техникам освоитлыше кадр-шамыч мемнан огыт сите. Опытный кадр-шамыч ситыдымылан лийын ме шкенан овчыл техника гыч, мемнан первоклассный фабрик ден заводла гыч вуйын пуэн кертмыштым чылажымак але пунчал огына лук. Инженер ден техник-шамычым кечывалым тул деве кычалаш кӱлман промышленностьын ятыр отраслыже улмым те мый дечем начар огыл шинчеда. Кеч, примерлан, полиграфический промышленностьым налаш, тушто шолдра предприятийлаште паша ыштыше 3-4 тӱжем еҥлан икмыняр инженер ден техник веле уло.

Техникам овладеватлыше кадр-шамычым ямдылыме задача, озанлык ден культурын чыла отраслыыштышт специалист-шамычым ямдылыме задача мемнан ик пеш важный задачылан кодеш. Индустрийын, шолдра социалистический земледелийын развитийышт техника дене пеш сайын владетлыше у кадр-шамычым потребоватла да комсомол партийлан тиде задачым успешно разрешитлашыже полшышаш.

Комсомоллан овчыл наукан еҥже-шамычым кумданрак да смелынрак ямдылыман да выдвигатлыман. Сталин йолташ высший школ пашаеҥ-шамычлан Кремльыште ыштыме приемышто ойлымаштыже, наукан ончыкылыкшо наука деч молодежьын кидыштыже, манын ончыктен. Наукан высотажым овладеватлаш, рутинер огыл, а новатор, наукаште тоштемше традиций-шамычым кӱрышташ да тудым ончыко наҥгаяш моштышо еҥ лияш—теве молодежьын задачыже. А тидлан научный шинчымашын высотажым овладеватлаш кӱлеш. Комсомоллан чыла шотыштат пашам тыге ыштыман, тидын дене ик-кок ий гыч ава-родиналан комсомол деч пӧлек-шамыч шотышто марксизм-ленинизм дене теоретический труд-шамыч, кӱкшӧ квалификациян научный ден пропагандистский кадр-шамыч гай, пӧлекат лийышт. Кызыт тыгай пӧлек-шамыч нерген але ок шокто. Марксистско-ленинский теорийым шинчыше научный пашаеҥ-шамычын тыгай кадрым комсомоллан ыштыман. Кызытеш тиде шотышто комсомолын лушкыдо.

Комсомолын внутриорганизационный задачаже-шамыч нерген икмыняр ой.

Комсомол комсомолын чыла членжылан да молодежьын пӱтынь массыжлан организованность ден дисциплинированностьын основаже-шамычым але марте ыштaлтме деч висаш лийдымын кугун прививатлышаш. Шуко комсомольский организацийлан тиде качество ок сите. Комсомольский озанлык шотышто расхлябанность, организационный пушкыдылык, дисциплина лушкыдеммаш комсомолын шуко организацийыштыже але уло.

Комсомолыш комсомольский пашаеҥ-шамычым морально разложитлалтмаш гыч тушман элемент-шамычын пурымаш факт гыч лектын шогышо урок-шамычым тичмашынак шотыш валаш кӱлеш. Комсомольский актив молодежь массе-шамыч дене эше чоткыдынрак кылдалтшаш. Комсомольский актив шкенжын юлажым массе деч ойырлен ыштышаш огыл, але марте тыгак лийын, активист-шамыч юлаште молодежь массын илышыже деч ойырлен шогеныт, хуторлаште семын илевыт. Активист-шамыч гыч ужашыжын молодежь массе дек тыгай высокомерно-барский отношенийжым вожге пытараш, а тудым нумалше-шамычым разоблачитлаш кӱлеш.

Молодежь массын вожакше лийшашлан, комсомольский актив молодежь дене пырля, тудын илышыже, пашаже, досугшо, тудын развлеченийже дене пырля, тудын велылыкше, ойгыжо да куанымашыже дене пырля илышаш да пашам ыштышаш. Актив молодежьын лийме верлаштыже лийшаш, тудым войыде тувыктышаш да организоватлышаш.

Комсомолышто коллективный вуйлатымашын принципше-шамыч ынышт пулырталт манын, пашаште ситыдымашлан большевистский критика ден самокритика обеспечитлыме лийже манын комсомол эскерен шогышаш. Активын ик ужашыжын критика да самокритика дек вкус нӱшкеммыже—пеш шучко паша. Тудо кадр-шамычын пуаҥмашкышт наҥгая. А тендан ончылныда мемнан пӱтынь пашанам чарныдеак саемдышаш задача шога. Государственный аппаратым саемдышаш задача тендан ончылно шога,—советский аппаратыште ситыдымаш, бюрократизм, волокита, жуликланымаш, социалистический собственностьым вредительски ончымаш да молат эшеат шуко уло.

Те комсомольский кадр-шамычым руководящий комсомольский пашашке смелынрак выдвигатлышаш улыда, нуннылан ик верыште шогашышт пуышаш огыл улыда. Кызыт мемнан дене 25—26 ияш предприятий директор-шамыч да эн кугу научный ден учебный заведений, исследовательский институт руководитель-шамыч, промышленностьын тӱрлӧ отраслыже руководитель - шамыч улыт. Нине рвезе еҥ-шамыч пашам успех дене осваиватлат. Молодежьым выдвигатлымаш деч тланда лӱдмӧ ок кӱл манын тиде факт ончыкта. Тудо организацийлаштыже еҥ-шамыч утыжым ынышт шого манын комсомол чыла кӱлешыжымат ыштышаш, вет утыжым шогымаш шӱяш тӱҥалмашке намия. Комсомольский кадр-шамыч низовой ячейке гыч тӱҥалын обком, комсомолын Центральный Комитетше да моло мартеат пашан чыла тошкалтышыжым мыняр писын эртат, большевистский энергий да тул деве тичмашын темше самырык еҥ-шамычым руководящий партийный ден государственный пашашке выдвигатлышашлан резерв-шамыч тунарак писын кушкаш тӱҥалыт, кушшо комсомолец-шамычым партийыш шуашлан йӧн тунарак шукырак лиеш.

Кумло ий шудымо „тошто“ комсомолец-шамычын коло—колокок ияш-шамыч ӱмбак аза ӱмбак семын ончаш тӱҥалме вредный предрассудкым сеҥаш кӱлеш.

Примерлан тошто большевистский гвардийым налза. Тошто большевистский гвардийын представительже-шамыч 19—20 ияш улмыж годымак пеш кугу партийный пашам ыштен шогевыт. А тендан дене кызыт чӱчкыдынак коло ияш рвезе еҥ-шамычым нарынче умшан кайык игылан шотлат, нуным партийыш огыт пурто. Тиде пеш чот йоҥылыш. Мемнан рвезе еҥ-шамыч государственный управлений шотышто, озанлыкым вуйлатымаште да моло шотыштат пашан путырак ответственный участкыштат тичмашынак шуктен кертмыштлан нимогай ӱшаныдымашат уке.

Ӱдыр-шамыч коклаште пашам йӧлталман. Тудо але пеш лушкыдо. Комсомолын южо прослойкыштыжо ӱдыр-шамычым выдвигатлымым йӧршешак йоҥылыш ончымаш уло. Ынде Гризодубова, Осипенко ден Раскова йолташ-шамычын пеш чапле, героический перелетышт деч вара, кудын практический веле огыл, но келге принципиальный полтический значенийжат уло,—ынде, тиде пример деч вара, мемнан ӱдыр-шамычлан ончыко каяшышт куштылгырак лиеш манын мый шотлем. Ӱдыр шамыч комсомолышто путырак кугу вий улыт. Комсомольский организаций-шамыч тиде вийым спуд йымалан ынышт кучо, а ӱдыр-шамычлан шкеныштым комсомольский пашан чыла областьлаштыжат ончыкташышт йӧным пуышт манын ыштыман.

Пытартышыште, мый комсомолын первой обязанностьшо нерген—СССР оборонам пеҥгыдемдымаште тудын участийже верген шарныктарынем.

Йолташ-шамыч, СССР оборонам пеҥгыдемдаш кӱлмӧ да важностьшо верген чыла международный обстановка ойла. Мирым угыч шелшаш верч кокымшо империалистический сар уже тӱҥалын, тудым агрессивный фашистский государство-шамыч тӱҥалыныт. Тиде сарыште агрессивный государство шамычлан „великий“ демократический эл-шамычын манме капитулянтский поведенийже полша, нуно шкеныштын политикышт дене ик позиций почеш весым сдаватлен, фашизмлан корным прокладыватлат. Международный отношенийын паша радамышкыже фашистский кемым шогалтыме да тыжечын мланна чыла практический вывод-шамычым ыштышна кӱлеш. Международный правовой норма ден отношений-шамычын кагаз клочокыш савырнымышт да грубый вий дене попиратлалтмышт жапыште, ме утларак виян лийшаш улына. Советский государствын военный куатше СССР ӱмбак тӱжвал могырым нападений деч эн куатле гарантий лийын шога. Хасанский событий да Хасан лишне японский самурай-шамыч дене бойышто мемнан дальневосточник-шамычын героический подвигышт тиде шотышто утларак поучительно улыт. Нуно уто гана шарныктат: советский государствын тушманже-шамычлан принужденийбазеш убеждений пайдадыме ок лий. (Рӱжге сово кырымаш).

Японский самурай-шамыч Советский Союзын виян эл улмыжым убедитлалташ йӧным тӱрлӧ семын добиватленыт. Тиде наглядный урокым нунылан пуаш ме вынужденный лийын улына. Тидын дене ме Советский Союз дене воеватлаш шонышо охотник-шамычым чылаштымат шижтарен улына: мемнан ӱмбак тыжеч але тудо могыр гыч шӱшкылтмаш чыла случай годымат тыгаяк урок-шамыч лийыт. (Сово кырымаш).

Мемнан границаш шӱшкылташ да мемнан вийым налаш тыршаш охотам йӧршынлан отбитлышаш верч, ме шкенан армийым, флотым да авиацийым умбакыжат совершенствоватлыме верген войыде тыршышаш улына. Мемнан ончыкыжымат первоклассный армий, первоклассный артиллерий, первоклассный авиаций да Военно-Морской флот лийман. Ме эн мӱндӱркӧ да чыла деч сайын лӱйшаш улына, ме эн мӱндӱркӧ, кӱшкӧ да чыла деч писын чоҥештышаш улына! Тиде задачым решитлымаште комсомол исключительный рольым модаш тӱҥалеш. Мемнан армийым да флотым эн современный оборона средства дене оснащатлыме да военный техникам овладеватлыме задачым комсомол шукта да успешно шукта, да тыште нимогай сомнений уке. (Сово кырымаш).

Йолташ-шамыч, социализм пеҥгылемдыме шотышто, мемнан великий родинан куатшым пеҥгыдемдыме шотышто Ленинский Комсомолын веле да славный паштыже ончыкыжат тудлан сеҥымашым ышташыже желатлаш позволитлыза.

Комсомолец да сомсомолка йолташ-шамыч! Марксизм-ленинизм учениймым овладеватлыза, коммунизмлан эше чот тунемза, знаний дене вооружитлалтса, шкендам да мемнан молодежьым партийым, родинам, Сталиным мучашдымын йӧратыме духеш воспитыватлыза. (Сово кырымаш).

Пусть советский молодежь тушманлан лӱдыкшлан да мемнан родинан пияллан илыже да пеҥгыдемже!

Виян лийже мемнан славный вич миллионан комсомол тукым!

Виян лийже большевик-шамыч партий да Ленинын великий пашажым продолжатлыше—Сталин йолташ! (Рӱжге сово кырымаш).

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—880. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.